

Raadsvoorstel

Registratienummer: 19INT00180

Onderwerp: Aanpassing sportparken i.v.m. fusies

Portefeuillehouder: wethouder G.J.M. Mijnen

Te nemen besluit:

Instemmen met aanpassingen op 2 "fusiesportparken" Sportpark de Padevoort in Zeddam en Sportpark de Boshoeck in 's-Heerenberg voor de fusie van 5 voetbalverenigingen, waarbij betrokken dient te worden de aanleg van een parkeervoorziening in 's-Heerenberg.

Aanvullend: Kleinschalige buitensportvoorziening betrekken bij dorpsplannen;

Instemmen met de volgende financiële consequenties:

* Voor eenmalige bijdragen € 574.000,- beschikbaar stellen met als dekking een onttrekking Algemene Reserve;

* Voor investeringen € 885.500,- beschikbaar stellen. Structurele lasten ad € 84.000,- voor 2020 in de begroting opnemen, met ingang van 2021 € 57.600,-;

* Structurele besparingen ad € 67.500,- verrekenen met KTD 2014.

Hiermee, in afwijking van de procedure "Nieuw Beleid", instemmen in de raadsvergadering van maart 2019 vooruitlopend op de Kaderenota 2020.

Waarom dit voorstel?

Vijf voetbalverenigingen zijn verwickeld in een fusieproces. Intentie is om vanaf het nieuwe seizoen 2019-2020 als 2 nieuwe verenigingen te spelen op 2 aangepaste sportparken. De 5 verenigingen verzoeken de gemeente om aanpassing van de sportparken, waardoor het mogelijk wordt om als nieuwe verenigingen daar te spelen. Uw raad wordt voorgesteld de aanpassingen mogelijk te maken middels werkzaamheden en investeringen.

Wat is het effect?

Vanaf medio 2019 sluiten de voetbalaccommodaties in Stokkum, Lengel en Braamt en de 5 betrokken verenigingen spelen dan nog op 2 sportparken: De Boshoeck in 's-Heerenberg en de Padevoort in Zeddam. Om dit mogelijk te maken moeten deze 2 sportparken aangepast worden, met name t.a.v. velden en kleedkamers. Met het voorstel van het college wordt dit mogelijk gemaakt en blijft er voor sporters voldoende aanbod beschikbaar op redelijke afstand.

Wat zijn de argumenten?

Voetbal is de grootste sport in Montferland: 11 verenigingen, 3500 leden en in iedere kern een voetbalaccommodatie. De gemeente is een belangrijke partner van deze verenigingen en voelt zich verantwoordelijk voor goede sportparken, met voldoende wedstrijd- en trainingsvelden, kleedkamers, verlichting, enz. en de gemeente onderhoudt de velden. Gemeente en voetbalverenigingen hebben in het verleden afspraken gemaakt over ieders taken en verantwoordelijkheden en over de verdeling van de kosten.

De samenleving verandert en dat brengt ook het voetballandschap in Montferland in beweging: Ontgroening en vergrijzing, individualisering en een andere kijk op verenigingen en vrijwilligerswerk. Tot nu toe lukt het de voetbalverenigingen om het ledenaantal op peil te houden (toevoeging dames- en seniorenvoetbal).

Toch zijn er ontwikkelingen die veranderingen in gang zetten:

1. Door de bevolkingsontwikkeling wordt toch een daling van het aantal leden verwacht van

- /- 15 % in 2020 en -/- 25 % in 2030;
- 2. Door de verschuiving in leeftijdsopbouw (ontgroening) lukt het bij de kleinere verenigingen niet meer om teams van een bepaalde leeftijd samen te stellen, laat staan te differentiëren op niveau binnen een leeftijdsgroep;
- 3. Verenigingen hebben moeite om voldoende vrijwilligers te vinden, ook voor bestuurlijke taken;
- 4. De beleving van leden ten aanzien van de vereniging verandert: Consumentengedrag betekent dat leden verwachten dat zij voor hun contributie een bepaald aanbod krijgen;
- 5. Aan de zijde van de overheid verandert de kijk op sport: Sport geldt steeds vaker als belangrijk sturingsinstrument bij diverse actuele maatschappelijke vraagstukken zoals het toenemende overgewicht, bewegingsachterstanden, integratie en het bevorderen van sociale binding en participatie. Dit zien we terug in het Rijksbeleid (Preventieakkoord en Sportakkoord), het Provinciaal beleid (Gelders Sportakkoord), het regionaal beleid (Achterhoek in Beweging) en mogelijk straks ook in een nieuw Montferlands Sportbeleid (wordt in 2019 ontwikkeld). Voetbalverenigingen kunnen daar een belangrijke rol bij spelen.

De voetbalverenigingen in Montferland reageren op genoemde ontwikkelingen door samenwerking, afstemming en fusieonderzoeken. Het KTD besluit van 2014 heeft de 11 verenigingen bij elkaar gebracht om een antwoord te geven op het verzoek van de gemeente te bezuinigen en de verenigingen zochten elkaar op om, vooral voor de jeugd, gezamenlijke teams te vormen en om vergaand samen te werken en/of te fuseren. (Sprinkhanen met 't Peeske, Sprinkhanen met DVC '26, Zeddum en Sint-Joris, en MvR met Stokkum en VVL). Gesproken kan worden van een beweging van onderaf, zonder dat de gemeente dit opgelegd heeft in de vorm van gedwongen clustering. Dit sluit aan bij de overwegingen van het KTD-besluit, maar ook bij het gemeentelijk beleid van de afgelopen jaren (Project "herverdeling en spreiding voorzieningen"). Het college sluit hierbij ook aan bij het Coalitieprogramma 2018-2022: *"Gesprekken over sportaccommodaties kunnen voor wat betreft de coalitie niet los worden gezien van gesprekken over de spreiding van voorzieningen over de verschillende kernen in onze gemeente. Daarin zal de coalitie geen clustering afdwingen, maar worden initiatieven van onderop gestimuleerd en worden waar mogelijk slimme verbindingen gelegd"*.

De fusietrajecten:

- 1. Vv Zeddum – Sint-Joris uit Braamt. De gemeente heeft een fusiewerkgroep vanuit de beide verenigingen ondersteund door informatie aan te leveren en een extern bureau te faciliteren om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn. Dit levert op dat de fusieverenigingen vanaf seizoen 2019/2020 als één nieuwe vereniging vv Montferland kan spelen op sportpark de Padevoort in Zeddum. Kosten aanpassingen volgens onderzoeksbureau: ruim € 800.000,- (andere opties bleken nog veel duurder)
- 2. Vv MvR uit 's-Heerenberg, vv Stokkum en vv VVL uit Lengel. Ook hier heeft de gemeente een fusiewerkgroep vanuit de 3 verenigingen ondersteund en ligt een onderzoeksrapport op tafel. Daar ligt de locatie voor de 3 verenigingen ook vast (Boshoek in 's-Heerenberg), maar zijn veel inpassingen nodig. Ook deze fusiewerkgroep wil vanaf volgend seizoen als één nieuwe vereniging op een aangepast sportpark spelen. Kosten volgens onderzoeksbureau: € 2.200.000,-.
- 3. Vv DVC '26 uit Didam en vv Sprinkhanen uit Nieuw-Dijk. Een fusiebegeleidingscommissie heeft een onderzoek uitgevoerd naar de meerwaarde van een fusie. De meerwaarde wordt daarin beschreven, maar ook de voorwaarde dat een nieuw sportpark daaraan verbonden wordt. Een besluit van uw college om niet mee te werken aan een geheel nieuw sportpark hebben de fusieplannen (voorlopig) op "on hold" gezet.

Fusieproces en de rol van de gemeente:

Genoemde fusies van de Montferlandse voetbalverenigingen zijn soms complex en beladen met (emotierijke) discussies en meningen in het dorp of de stad en vragen veel inzet en overtuigingskracht van de bestuurders. Prijzenswaardig is dan ook dat de 2 daadwerkelijke fusies kunnen rekenen op veel draagvlak, ook in de kernen waar de voetbal als sport nu geheel verdwijnt (Braamt, Stokkum en Lengel).

Wij hebben de 2 fusieprocessen tot nu toe ondersteund via het faciliteren van de onderzoeken. De uitkomsten hiervan zijn besproken en m.n. de financiële consequenties zijn voor de gemeente en de vereniging lastige vraagstukken: Welk deel kan en wil de vereniging dragen en welk deel komt voor rekening van de gemeente?

Gezamenlijk is gekeken naar de vraag: Wat moet er minimaal gebeuren om bij aanvang van het volgend seizoen daar te kunnen spelen? Dit levert nu een overzicht op, waarbij opvalt dat het e.e.a. geschrapt is en dat de verwachte kosten meer dan gehalveerd zijn:

- Zeddum/Sint-Joris (Vv Montferland):

- ½ kunstgrasveld, waarop getraind kan worden: € 275.000,-
 - 1 extra kleedkamer: € 93.500,-
 - Aanpassing verlichting: € 42.000,-
 - MvR/Stokkum/VVL:
 - 1 nieuw kunstgrasveld: € 390.500,-
 - Aanpassing verhardingen, fietsenstalling, hekwerken en verlichting: € 88.000,-
 - Aanpassing parkeervoorziening: € 147.600,-
 - 4 extra kleedkamers: € 313.500,-
- (rekening is gehouden met 10 % extra kosten i.v.m. "onvoorzien").

Op basis van bestaand beleid t.a.v. voetbalaccommodaties en voetbalvelden is de gemeente verantwoordelijk voor voldoende wedstrijd- en trainingscapaciteit voor een voetbalvereniging en voor een basisvoorziening in de gebouwen (m.n. voldoende kleedkamers). In het kader van de gesprekken met voetbalverenigingen over de KTD-bezuinigingen en in het licht van het aangekondigde nieuwe sportbeleid kan dit in de toekomst wijzigen. Om het mogelijk te maken dat de verenigingen bij aanvang van het nieuwe seizoen op aangepaste sportparken toch kunnen spelen kan hierop niet gewacht worden en wordt uw raad voorgesteld om nu te besluiten over de noodzakelijke aanpassingen.

Kunstgrasvelden:

In Zeddum is een ½ kunstgrasveld nodig en in 's-Heerenberg 1 extra kunstgrasveld. De gemeente heeft 8 jaar geleden bij MvR al één kunstgrasveld gerealiseerd, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en de vereniging/stichting een huurbedrag betaalt. Dit veld heeft vanaf het begin problemen gekend en de top laag dient nu al vervangen worden. Hiervoor heeft de gemeente in haar begroting middelen gereserveerd. Voorgesteld wordt, vanwege schaalvoordelen, de top laag van dit kunstgrasveld nu te vervangen. Kosten: € 220.000,-. Bij MvR moet met de komst van voetballers van VVL en Stokkum een extra kunstgrasveld gerealiseerd worden. De gemeente kende begin 2014 een tijdelijke subsidieregeling voor verenigingen die graag kunstgras wilden. De regeling bestond uit een eenmalig geldbedrag en een toezegging dat vervanging van de top laag éénmaal door de gemeente betaald zal worden. Twee verenigingen (DVC en Loil) hebben hier gebruik van gemaakt. Deze regeling bestaat nu niet meer, maar is wel besproken met de beide fusieverenigingen:

- Vv Montferland ziet liever dat de gemeente een ½ kunstgrasveld aanlegt. Bij hen ontbreekt de expertise voor realisatie en onderhoud;
- MvR/Stokkum/VVL ziet ook liever dat de gemeente de kunstgrasvelden aanlegt en onderhoudt. Ook hier ontbreekt de kennis over realisatie, maar wordt de verantwoordelijkheid voor vervanging van top laag en ondergrond op termijn als een veel te groot risico voor de vereniging beschouwd (voor de toplagen moet de vereniging dan jaarlijks reserveren, hetgeen een contributieverhoging van meer dan 60 % betekent).

Gelet op het huidige beleid en de uitgesproken voorkeur van de verenigingen willen wij voorstellen te kiezen voor het bestaande beleid: De gemeente is verantwoordelijk voor aanleg, vervanging en onderhoud van (kunst)grasvelden en brengt huur in rekening. In het kader van het nieuwe sportbeleid en/of de uitkomsten van de KTD-bezuinigingsgesprekken kan dit mogelijk veranderen (privatisering, verschuiving taken en verantwoordelijkheden, etc.).

Kleedkamers:

De beide fusieclubs hebben bij aanvang van het nieuwe seizoen een tekort aan kleedkamers: 1 bij Vv Montferland en 4 bij Stokkum/MvR/VVL (op basis van info onderzoeksrapport en KNVB-normen). Bestaand beleid van de gemeente zegt dat de gemeente slechts 50 % van de bouwkosten voor haar rekening wil nemen. Idee hierachter was dat de vereniging met eigen mensen in de vrije tijd een kleedkamer zelf bouwde en op die manier dit kon oplossen. Anno 2019 is de situatie anders: Voetbalverenigingen hebben te maken met eisen vanuit de bond, vanuit bouwregels en veiligheidsvoorschriften. De beide verenigingen hebben dan ook te maken met geheel andere kosten dan de gemeente in haar beleid van 2007 veronderstelt. De verenigingen geven aan dat zelfwerkzaamheid hier weinig kan bieden, bouw van kleedkamers (onder de grond) dienen om redenen van veiligheid en gevraagde deskundigheid, door een formeel bouwbedrijf gebouwd te worden. Wij stellen u voor in te stemmen met de keuze om hier aan te sluiten bij de bedragen, genoemd in de onderzoeksrapporten (+ 10 % onvoorzien).

Aanvullende onderdelen:

Verlichting: De aanleg van verlichting is gekoppeld aan het aantal benodigde trainingsvelden. Voor MvR zijn 3 trainingsvelden nodig en voor Zeddum 1.

Parkeervoorziening: De parkeerplaats op het sportpark in Zeddam valt onder verantwoordelijkheid van de vereniging. Bij sportpark de Boshoeke in 's-Heerenberg is de situatie heel anders, omdat daar geen ruimte op het sportpark is. Bezoekers parkeren op de openbare weg en op een grasveld. Dit levert nu al overlast op en de bewoners rond het sportpark klagen daar over. Voorgesteld wordt dan ook dat de gemeente tegelijkertijd met de fusie de parkeerproblematiek in dit deel van 's-Heerenberg aanpakt. Benodigde investering: € 147.600,-;

Aanpassing hekwerken, verhardingen en fietsenstalling: Met name op het sportpark in 's-Heerenberg zijn aanpassingen nodig;

Onvoorzien: Rekening wordt gehouden met onvoorziene uitgaven: 10 %;

"Sport voor Sport": Het vertrek van voetbal wordt vaak als groot verlies beschouwd voor het dorp. Er is soms geen enkel buitensportvoorziening meer in het dorp en het dorp is niet direct gelegen aan een andere kern. Om die reden kan in overleg met dorpsraden het verlies van de sport gecompenseerd worden (trapveld/Cruyffcourt). Dit zal onderdeel gaan uitmaken van de dorpsplannen, die op dit moment ontwikkeld worden.

Reeds ingezet: Voorbereiding en begeleiding uitvoering door extern bureau: € 37.000,-. Deze is per 1 februari gestart, zodat het mogelijk wordt na uw instemming voort te kunnen met aanbesteding. Reden voor deze keuze: Voorbereidingen kunnen worden gestart om alle aanpassingen op tijd te kunnen afronden.

Wettelijke grondslag en/of kader

Sportbeleid is niet gebonden aan het rijksbeleid en is een autonome gemeentelijke taak. De gemeente Montferland kent t.a.v. sportparken gemeentelijk beleid: Veldenbeleid en Accommodatiebeleid. Verantwoordelijkheden en afspraken zijn hiervan afgeleid via huurovereenkomsten tussen gemeente en vereniging.

Wij hebben u recentelijk geïnformeerd over het vaststelling van een nieuw gemeentelijk sportbeleid in 2019.

Kanttekeningen/risicoparagraaf

I.v.m. wijziging regels t.a.v. BTW compensatie is er onzekerheid t.a.v. de vraag of de bedragen voor eigen investeringen verhoogd dienen te worden met BTW.

Kosten, baten en dekking

De verwachte investeringen en bijdragen door de gemeente per sportpark:

Padevoort in Zeddam:

- Aanleg ½ kunstgrasveld: € 275.000,-;
 - Bijdrage aan verlichting: € 42.000,- en bijdrage aan gebouw, met name kleedkamers: € 93.500,-;
- (Rekening is gehouden met een post "onvoorzien" van 10 %)

Boshoeke in 's-Heerenberg:

- Aanleg nieuw kunstgrasveld: € 390.500,- en vervanging topplaat veld 1: € 220.000,-;
 - Aanpassingen veldverlichting, verhardingen, hekwerken en fietsenstalling: € 88.000,- en bijdrage aan gebouw, met name kleedkamers: € 313.500,-;
- (Rekening is gehouden met een post "onvoorzien" van 10 %)

Aanvullend:

- Voorbereiding en begeleiding uitvoering door extern bureau: € 37.000,-;
- Aanpassing parkeersituatie 's-Heerenberg: € 147.600,- (incl. kosten voorbereiding/toezicht)

Verwachte besparingen t.g.v. de fusies (minder onderhoudsuitgaven en extra huurinkomsten):
Totaal: € 67.500,-.

De totale financiële consequenties zijn als volgt:

Incidentele lasten in 2019: € 574.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Investeringen in 2019 door de gemeente bedragen € 885.500 en betekenen aanvullende structurele lasten ingaande 2020 ad € 84.000 (ingaande 2021 € 57.600 omdat 1 investering al in de begroting is opgenomen voor de jaarschijf 2020) en besparingen € 67.500. Per saldo betekent dit een lastenverzwaring van € 16.500 (voor 2020) terwijl een structurele bezuinigingstaakstelling van € 200.000 in de boeken staat.

Relatie met KTD-taakstelling van € 200.000,-:

In 2014 is vanuit de KTD een korting op uitgaven voor de 11 voetbalaccommodaties opgelegd, die vanaf 2020 tot een structurele bezuiniging van € 200.000,- per jaar moet leiden. Hierover wordt al lange tijd gesproken met de voetbalverenigingen en is nog geen oplossing gevonden. De fusies leveren besparingen op, omdat er op 3 accommodaties geen onderhoudswerkzaamheden verricht hoeven te worden: € 67.500,-. Daar staat echter tegenover dat op basis van dit voorstel de structurele lasten in 2020 toenemen met € 84.000 (met ingang van 2021 met € 57.600 omdat 1 investering al in de begroting voor 2020 was opgenomen).

Procedureel gezien dient het nieuw beleid voor de begroting 2020 (en de bijbehorende meerjarenbegroting) te worden betrokken bij de Kadernota 2020. Deze nieuwe werkwijze is besproken in de auditcommissie.

In dit advies wordt al beslag gelegd op een structureel aanvullende last van € 57.600 ingaande 2021. Hierbij gaan we ervan uit dat de structurele besparing van € 67.500 in mindering worden gebracht op de KTD taakstelling.

Risico: I.v.m. wijziging regels t.a.v. BTW compensatie is er onzekerheid t.a.v. de vraag of de bedragen voor eigen investeringen verhoogd dienen te worden met BTW.

Resumé financiële consequenties:

- Eenmalige bijdragen ad € 574.000,-. Dekking Onttrekking Algemene Reserve
- Investerings: € 885.500,-. Structurele lasten € 84.000,- in 2020 en € 57.600,- vanaf 2021
- Structurele besparingen: € 67.500,-, te verrekenen met KTD 2014.

Participatie en communicatie

Voorafgaand aan dit voorstel heeft veel overleg plaats gevonden met de fusieverenigingen. Vertegenwoordigers van de fusieverenigingen hebben de leden steeds kunnen overtuigen van het belang van deze fusie, ook met het argument dat de er straks goed gevoetbald kan worden op de nieuwe sportparken.

Uitvoering en evaluatie

Na uw besluit zullen gemeente en fusieverenigingen in samenwerking direct starten met de verdere voorbereiding en uitvoering. Planning is om aan het begin van het seizoen 2019/2020 de aanpassingen gereed te hebben. Een extern bureau zal dit traject begeleiden.

Didam, 29 januari 2019

Burgemeester en wethouders van Montferland,

de secretaris,
T.M.J.M. Evers

de burgemeester,
mr. P. de Baat MPM

Bijlagen:

- Twee onderzoeksrapporten Hospitalitygroep.